

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
роботи

Митон Владислав ПТЕЛЕЙМОНОВ

серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії»

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії:
сходознавство»
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/ 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

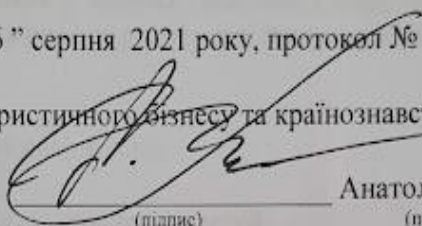
“ 27 ” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тумаков Олександр Іванович, канд. іст. наук, доц.,
доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “ 26 ” серпня 2021 року, протокол № 1

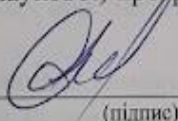
Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи) «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

Сергій ЛИМАН
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 26 ” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії» складена відповідно до освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Основною **метою** навчального курсу «Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії» є ознайомлення студентів-магістрів спеціалізації «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство» з особливостями зовнішньополітичних процесів й прийняття зовнішньополітичних рішень у країнах Далекого Сходу. Крім того, важливою метою курсу є вивчення місця держав регіону у побудові багатопольярного світу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1 – здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК2 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК3 – вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК9 – здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

ЗК10 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- формування наступних фахових компетентностей:

СК1 – здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики;

СК4 – здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи;

СК 5 – здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК7 – здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки;

СК10 – здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації;

СК15 – здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку країн Сходу.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
–	год.
Самостійна робота	
102 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН2 – критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини;

РН4 – аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН5 – збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав;

РН6 – визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку

РН16 – оцінювати міжнародні події, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Предмет і мета курсу. Основні особливості зовнішньополітичних процесів на Сході. Поняття «зовнішньополітичні ресурси». Сучасні підходи до вивчення зовнішньополітичних процесів. Країни Східної Азії у світовій політиці.

Джерела та література до курсу.

Тема 2. Зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії в епоху Середньовіччя. Концепція «Серединної держави». Традиційна китаєцентристська система міжнародних відносин на Далекому Сході та її метаморфози. Особливості традиційної китайської дипломатії. Зовнішньополітичні процеси у традиційному Китаї та Японії. Особливості японської дипломатії. Місце Кореї у складі далекосхідної (конфуціанської) цивілізації.

Тема 3. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в ХІХ – на початку ХХ ст. Насильницьке «відкриття» країн Східної Азії для зовнішнього світу і

трансформація їхньої зовнішньої політики. «Опіумні» війни, Сінхайська революція 1911–1913 рр. і зміни зовнішньополітичного курсу Китаю. Зовнішньополітичні процеси у мейдзійській Японії. Перехід до «континентальної політики». Початок формування імперії. Корея у пошуках зовнішньополітичного вибору наприкінці XIX – на початку XX ст.

Тема 4. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії між двома світовими війнами (1918–1939 рр.). Країни Східної Азії в умовах формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин: специфіка зовнішньополітичних процесів. Китайська Республіка, Японія, Монголія: специфіка зовнішньополітичного процесу у 20–30-ті роки XX ст.

Тема 5. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в роки Другої світової війни. Вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на прийняття зовнішньополітичних рішень у гомінданівському Китаї. Японія: спроби реалізації концепції «Великої Східної Азії». Боротьба стратегій у правлячій верхівці. Геополітика Ф. Коноє. Крах Японської імперії. Монголія у фарватері зовнішньої політики СРСР. Дипломатія країн Східної Азії у роки Другої світової війни.

Тема 6. Особливості зовнішньополітичного процесу в країнах Східної Азії в період «холодної війни» (друга половина 40-х – 80-ті роки XX ст.). Геополітичний ландшафт регіону після завершення Другої світової війни. Вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на зовнішньополітичні процеси в часи «холодної війни». Дипломатія країн Східної Азії у роки «холодної війни».

Тема 7. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в умовах формування постбіполярного світу. Зовнішньополітичні ресурси країн Східної Азії. Вплив зовнішніх факторів на зовнішньополітичний процес. Вплив ідеологічної специфіки сформованих політичних режимів. Національно-психологічні фактори у формуванні зовнішньополітичного курсу. Особливості дипломатії східноазіатських країн. Правова база зовнішньополітичного процесу (КНР, Японія, КНДР, РК, Монголія).

Тема 8. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії.

Внутрішня специфіка зовнішньополітичного процесу в Китаї: екстраполяція китайської ієрархічної моделі на увесь інший світ, моноцентризм влади, розуміння управління як прерогативи верховної влади і партії тощо.

Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень в Японії: примат економічних інтересів над політичними, менш виражена роль особистих елементів, міжвідомча фрагментарність, досить тіньовий характер зовнішньополітичного процесу тощо.

Особливості зовнішньополітичного процесу держав Корейського півострова. Вплив ідеологічної специфіки сформованих політичних режимів. Військово-політична складова. Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень.

Зовнішньополітичні процеси у сучасній Монголії.

3. Структура навчальної дисципліни

Найменування розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	л	п/с	лаб.	інд..	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Вступ.	12	2	–			10
Тема 2. Зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії в епоху Середньовіччя.	15	2	1			12
Тема 3. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в XIX – на початку XX ст.	15	4	1			10
Тема 4. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії між двома світовими війнами (1918–1939 рр.).	17	6	2			9
Тема 5. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в роки Другої світової війни.	12	2	–			10
Тема 6. Особливості зовнішньополітичного процесу в країнах Східної Азії в період «холодної війни» (друга половина 40-х – 80-ті роки XX ст.).	19	6	4			9
Тема 7. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в умовах формування постбіполярного світу.	20	6	4			10
Тема 8. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії. Захист творчого завдання.	40	4	4			32
Усього годин	150	32	16	–	–	102

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 2. Зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії в епоху Середньовіччя та Нового часу	1
2.	Тема 3. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в XIX – на	1

	початку XX ст.	
3.	Тема 4. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії між двома світовими війнами (1918–1939 рр.).	2
4	Тема 6. Особливості зовнішньо-політичного процесу в країнах Східної Азії в період «холодної війни» (друга половина 40-х – 80-ті роки XX ст.).	4
5.	Тема 7. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в умовах формування постбіполярного світу.	4
6.	Тема 8. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії.	4
Разом		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати чинники, що обумовлювали специфіку зовнішньополітичних процесів на Сході; – познайомитися з сучасними підходами до вивчення зовнішньополітичних процесів; – проаналізувати місце країн Східної Азії у сучасній світовій політиці.	10
2	Тема 2. Зовнішньополітичні процеси у країнах Східної Азії в епоху Середньовіччя: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – з'ясувати сутність концепції «Серединної держави»; – проаналізувати традиційну (китасцентристську) систему міжнародних відносин на Далекому Сході; – ознайомитися з особливостями традиційної китайської та японської дипломатії; – проаналізувати місце Кореї у складі далекосхідної (конфуціанської) цивілізації; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	12
3	Тема 3. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в XIX – на початку XX ст.: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – простежити і проаналізувати процес насильницького «відкриття» країн Східної Азії для зовнішнього світу; – проаналізувати зовнішньополітичні процеси в Китаї, Японії та Кореї після завершення їхньої самоізоляції; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	10

4	<p>Тема 4. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії між двома світовими війнами (1918–1939 рр.):</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати і порівняти міжнародне становище країн Східної Азії в умовах формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин; – з'ясувати і пояснити специфіку зовнішньополітичних процесів в Японії, Китайській Республіці та Монголії у 20–30-ті роки ХХ ст. – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	9
5	<p>Тема 5. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в роки Другої світової війни.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – з'ясувати вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на прийняття зовнішньополітичних рішень у гомінданівському Китаї; – простежити спроби Японія з реалізації концепції «Великої Східної Азії» та боротьбу стратегій у правлячій верхівці країни з питань зовнішньополітичної стратегії; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	10
6	<p>Тема 6. Особливості зовнішньо-політичного процесу в країнах Східної Азії в період «холодної війни» (друга половина 40-х – 80-ті роки ХХ ст.):</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати геополітичний ландшафт регіону після завершення Другої світової війни; – з'ясувати вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на зовнішньополітичні процеси в часи «холодної війни». – ознайомитися з дипломатією країн Східної Азії у роки «холодної війни»; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	9
7	<p>Тема 7. Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії в умовах формування постбіполярного світу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати зовнішньополітичні ресурси країн Східної Азії в умовах «холодної війни»; – з'ясувати вплив зовнішніх факторів на зовнішньополітичний процес в цих країнах; – розглянути вплив ідеологічної специфіки сформованих політичних режимів на зовнішньополітичні процеси; – з'ясувати і пояснити особливості дипломатії східноазіатських країн; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	10
8	<p>Тема 8. Сучасні зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії. Захист творчого завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – з'ясувати внутрішню специфіку зовнішньополітичних процесів в Китаї та Японії; – проаналізувати особливості зовнішньополітичних процесів у державах Корейського півострова та військово-політичну 	32

	складову у цих процесах; – розглянути зовнішньополітичні процеси у сучасній Монголії; – виконати творче завдання*.	
	Разом	102

* Творче завдання складається із наукової доповіді за обраною (узгодженою з викладачем) темою та мультимедійної презентації. Обсяг тексту наукової доповіді – 6-7 сторінок (Times New Roman, розмір шрифту 14 з полуторним міжрядковим інтервалом). Список використаних джерел повинен включати не менше 10 найменувань. Текст повинен бути самостійним (практикується попередня вибіркова перевірка текстів доповідей на академічну доброчесність).

При оцінюванні наукової доповіді враховуються: 1) ступінь розкриття теми, 2) глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, 3) логічність викладу, 4) здатність робити висновки з проведеного дослідження, 5) володіння матеріалом. Оцінка (до 3-х балів) дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи (максимальна загальна кількість балів – 15).

Мультимедійна презентація має включати 8-10 самостійно підготовлених слайдів (таблиці, діаграми, графіки, карти, колажі тощо), які візуалізують основні положення наукової доповіді. Максимальна оцінка за презентацію – 9 балів.

6. Індивідуальні завдання

не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні (лекція, бесіда, пояснення, розповідь, навчальна дискусія); наочні (демонстрація, ілюстрування): практичні (відповіді на тести, вправи, практична робота тощо).

Крім традиційних, використовуються й інші, так звані «активні методи навчання» особливістю яких є спонукання студентів до активності та обов'язкова взаємодія студентів між собою чи з іншими суб'єктами навчального процесу (аналіз конкретних ситуацій, ділова гра, он-лайн робота тощо).

8. Методи контролю

Поточний контроль засвоєння тем розділів здійснюється під час семінарських занять, тестування, перевірки виконання творчих завдань.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, практичних та семінарських занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки творчих завдань;
- контроль засвоєння практичного та теоретичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- участь у дискусії на семінарських заняттях;
- письмовий експрес-контроль;

- колоквиум;
- тестові завдання;
- виконання творчого завдання.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є базовою інформацією при проведенні підсумкового контролю і враховується при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни. Сума балів, яку студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни. До заліку допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань становить 40 (з них: відповіді на 2 теоретичних питання – по 15 балів, тестові завдання – 10 балів).

Час виконання – до 90 хвилин.

У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0 балів).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки за національною шкалою.

У разі настання / подовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборною відвідування ЗВО) студентам надається можливість скласти залік (завдання містить 2 теоретичних питання по 15 балів за кожне і 5 тестів по 2 бали кожний, в сумі 40 балів) дистанційно на платформі Classroom в дистанційному курсі «Зовнішньополітичні процеси в країнах Східної Азії», режим доступу:

<https://classroom.google.com/u/0/c/Mzg4NTMyNTAyNzQ4?hl=ru>, код курсу **umd4usg**

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залік	Сума
Поточний контроль самостійної роботи на семінарських заняттях				Творче завдання		
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4	Т. 5	60	40
6	6	12	12	24		

Критерії оцінювання
(поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання)

Тема	Поточне тестування (бали)	Виступ з доповіддю на семінарському занятті (максимальна кількість балів)	Участь у дискусії (максимальна кількість балів)	Знання додаткової літератури (максимальна кількість балів)	Виступ з науковою доповіддю (максимальна кількість балів)	Мультимедійна презентація (максимальна кількість балів)	Загальна кількість балів
1	1	3	1	1	–	–	6
2	1	3	1	1	–	–	6
3	1 бал x 2 заняття = 2 бали	3 бали x 2 заняття = 6 балів	1 бал x 2 заняття = 2 бали	2	–	–	12
4	1 бал x 2 заняття = 2 бали	3 бали x 2 заняття = 6 балів	1 бал x 2 заняття = 2 бали	2	–	–	12
5	–	–	–	–	15	9	24
Разом							60

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Богатуров А. Д., Аверков В. В. История международных отношений. 1945-2008: Учеб. пособие для студентов вузов. Москва: Аспект Пресс, 2010.
2. Васильев Л.С. История Востока: В 2-х т.: Учеб. по спец. «История». 3-е изд., испр. и доп. Москва.: Высшая школа, 2003.

3. Внешнеполитический процесс в странах Востока / Ред. Д.В. Стрельцов. Москва: Аспект пресс, 2011.
4. История Востока: В 6 т. – Т. 5: Восток в новейшее время: 1914–1945 гг. Москва: ИФ «Восточная литература» РАН, 2006; Т. 6: Восток в новейший период (1945–2000 гг.). Москва: ИФ «Восточная литература» РАН, 2008.
5. История международных отношений: учебник для студентов вузов. В 3-х тт. / под ред. А. В. Торкунова, М. М. Наринского. М. : Аспект-Пресс, 2012.
6. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010.
7. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. Київ, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017.

Допоміжна література

8. Актуальные проблемы глобализации: Круглый стол «МЭиМО» // Мировая экономика и международные отношения. 1999. № 4. С.37-52; № 5. С.41-57.
9. Азия и Африка в современной мировой политике. Сборник статей. Москва: ИМЭМО РАН, 2012.
10. Белокреницкий В. Я. Восток в международных отношениях и мировой политике. Москва: Восточный университет, 2009.
11. Белокреницкий В. Я. Восток на рубеже веков – некоторые итоги и перспективы развития // Восток. 2001. № 5-6.
12. Белокреницкий В. Я. Восток через призму мировых демографических прогнозов (к вопросу о геодемографии и геополитике будущего века) // Восток. 1999. №. 5. С.103-115.
13. Белокреницкий В.Я., Москаленко В.Н., Шаумян Т.Л. Южная Азия в мировой политике. Москва: Международные отношения, 2003.
14. Большая Восточная Азия: мировая политика и региональные трансформации / под ред. А.Д. Воскресенского. Москва: МГИМО – Университет, 2010.
15. Борисова А. «Зарубежные китайцы» // Азия и Африка сегодня. 2002. № 5. С. 28-32.
16. Валиахметова Г.Н. Азия в мировой политике 21 века. Учебное пособие. Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 2015. URL: <http://elar.urfu.ru/handle/10995/35824>
17. Валиахметова Г.Н. Исламский фактор в мировой политике. Курс лекций. Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 2013. URL: <http://elar.urfu.ru/handle/10995/27933>
18. Воскресенский А.Д. Теоретико-прикладные аспекты регионального измерения международных отношений // Современные международные отношения и мировая политика / отв. ред. А.В. Торкунов. Москва: Просвещение, 2004. С. 494-500.
19. Восток/Запад: Региональные подсистемы и региональные проблемы международных отношений / под ред. А.Д. Воскресенского. Москва : МГИМО, 2002.
20. Глобалистика. Международный междисциплинарный энциклопедический словарь / Гл. ред.: И. И. Мазур, А. Н. Чумаков; Центр научных и прикладных программ «ДИАЛОГ». Москва – Санкт-Петербург.– Нью-Йорк: «ЕЛИМА», «Питер». 2006. 1100 с.
21. Глобальні проблеми світового розвитку: Навч. посібник. Харків, 2015.

22. Головченко В.І. Китайська дипломатія: традиційні засади й сучасність // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 53, ч. II. Київ: ІМВ, 2005.
23. История внешней политики Японии 1868–2018 гг. / А.Н.Панов, К.О.Саркисов, Д.В.Стрельцов. Москва: Международные отношения, 2019.
24. История Китая / Под ред. А.В. Меликсетова. 2-е изд. Москва: Высш. школа, 2002.
25. История Кореи (Новое прочтение) / Под ред. А.В. Торкунова. Москва: МГИМО; «РОСПЭН», 2003.
26. Ігнат'єв П.М. „Слон” і „дракон” в азіатській грі. Індокитайські відносини на тлі світових політичних процесів // Політика і час. 2006. № 6.
27. Киссинджер Г. О Китае. Москва: Астрель, 2013.
28. Китай в мировой политике. Москва: РОССПЭН, 2001.
29. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки: Навч. посібник. Львів: Афіша, 2005.
30. Курбанов С.О. История Кореи: с древности до начала XXI в.— СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2009.
31. Лебедева Н.Б. Большой Индийский океан и китайская стратегия «нить жемчуга» // Азия и Африка сегодня. 2011. №9.
32. Ли Ги Бек. История Кореи: Новая трактовка. Москва, 2002.
33. Мак-Клейн Д.Л. От сёгуната Токугавы в XXI век. Москва: АСТ: Астрель, 2006.
34. Марцун Є.В. Нова дипломатія Китаю // Політика і час. 2004. № 11.
35. Новейшая история стран Азии и Африки, XX век: Учебник: В 3 ч. / Под ред. А.М. Родригеса. Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.
36. Подберезский И. В. Регион Юго-Восточной Азии как цивилизационная общность // Мировая экономика и международные отношения. 2005. № 4.
37. Пронь С.В. Китай: зовнішня політика і дипломатія у другій половині ХХ століття. Миколаїв: «Гліон», 2012.
38. Рашковский Е. Б. Цивилизационный облик Китая: структуры, преэминентность, метаморфозы // Мировая экономика и международные отношения. 2003. № 8.
39. Сафронова Е.И. Пекин и «Третий мир»: брак по расчету // Азия и Африка сегодня. 2012. №5.
40. Современные международные отношения /под ред. А. В. Торкунова, А. В. Мальгина. Москва: Аспект Пресс, 2017.
41. Страны Востока: социально-политические, социально-экономические, этноконфессиональные и социокультурные проблемы в контексте глобализации. Памяти А.М. Петрова. Москва: ИВ РАН, Центр стратегической конъюнктуры, 2012.
42. Страны и регионы мира в мировой политике (в двух томах). Том 2: Азия и Африка. Учебник /под ред. В. О. Печатнова и Д. В. Стрельцова). Москва: Аспект Пресс, 2019.
43. Стрельцов Д.В., Колдунова Е.В. Внешнеполитический процесс на Востоке: некоторые подходы к методологии исследования // Вестник МГИМО-Университета. 2010. № 1 (10).
44. Традиционная дипломатия Востока. Курс лекций /под ред. А. Л. Емельянова. Москва: МГИМО-Университет, 2014.
45. Тумаков А. И., Чижов А. П. Новейшая история стран Восточной Азии (1945–2000 гг.): Учебное пособие. Харьков: Штрих, 2001.
46. Ядерное оружие после «холодной войны» / Под ред. А. Арбатова и В. Дворкина; Москва: РОССПЭН, 2006.
47. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. Москва: Экономика, 2003.

48. Япония в поисках новой глобальной роли /под ред. Д. В. Стрельцова. Москва: Наука – Восточная литература, 2014.
49. Ярмоленко В. Суперечка навколо островів Сенкаку (Дяююйдао): інтереси сторін і перспективи розв'язання // Зовнішні справи. 2012. № 12.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Институт востоковедения РАН. URL: <http://www.ivran.ru>

Институт Дальнего Востока РАН. URL: <http://www.ifes-ras.ru/>

Институт мировой экономики и международных отношений РАН. URL: <http://www.imemo.ru>

Новое восточное обозрение. URL: <http://ru.journal-neo.org/>

Программа «Внешняя политика и безопасность» Московского центра Карнеги. URL: <http://www.carnegie.ru/ru/programs/6280.htm>

Foreign Affairs <http://www.foreignaffairs.org/>

Foreign Policy. URL: <http://www.foreignpolicy.com> 19. Global Policy Journal. URL: www.globalpolicyjournal.com

Journal of Eurasian Studies. URL: <http://www.journals.elsevier.com/journal-of-urasian-studies/>

The WWW Virtual Library: International Affairs Resources. URL: <http://www2.etaoin.edu/vl/>
World Policy Institute. URL: <http://www.worldpolicy.org/>

Дистанційний курс: Тумаков О.І. Історія країн Азії і Африки: Навчально-методична праця (сертифікат №60/2016 від 04.11.2016). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. URL: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=606>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle та за допомогою інструментів google classroom проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться до 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно.